Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/6815

2024 11 29

TARYBOS REKOMENDACIJA

2024 m. spalio 21 d.

dėl Graikijos ekonominės, biudžeto, užimtumo ir struktūrinės politikos

(C/2024/6815)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ([2]), ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ([3]), kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro prioritetus Priemone padedama užtikrinti ekonomikos bei socialinį atsigavimą ir įgyvendinti tvarias reformas ir investicijas, visų pirma reformas ir investicijas siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas ir didinti valstybių narių ekonomikų atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(2) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435 ([4]) (toliau – „REPowerEU“) siekiama laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padėtų užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir įvairinti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą; Graikija į nacionalinį

([1]) OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) OL L 306, 2011 11 23, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(3) siekdama padėti priimti politikos sprendimus ir sudaryti pagrindines augimo didinimo sąlygas, 2023 m. kovo 16 d. Komisija paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“. Komunikate išdėstyti devyni vieni kitus stiprinantys konkurencingumo veiksniai. Tarp tų veiksnių, kaip itin svarbūs politikos prioritetai reformų ir investicijų srityje siekiant įveikti dabartinius su našumu susijusius iššūkius ir didinti ilgalaikį Sąjungos ir jos valstybių narių konkurencingumą, yra prieiga prie privačiojo kapitalo, moksliniai tyrimai ir inovacijos, švietimas ir įgūdžiai, taip pat veikianti bendroji rinka. 2024 m. vasario 14 d. Komisija paskelbė komunikatą pavadinimu „2024 m. metinė bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaita“. Tame komunikate išsamiai aptariami Europos bendrosios rinkos konkurenciniai pranašumai ir jai kylantys iššūkiai, analizuojant per metus įvykusius pokyčius, suskirstytus pagal nustatytus devynis konkurencingumo veiksnius;

(4) 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė 2024 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2024 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2024 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, grindžiamiems keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2024 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Graikija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė nuomonę dėl Graikijos 2024 m. biudžeto plano projekto. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2024 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([5]) (toliau – 2024 m. rekomendacija dėl euro zonos) priėmė 2024 m. balandžio 12 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2024 m. kovo 11 d.;

(5) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo naujoji Sąjungos ekonomikos valdymo sistema. Sistema apima naują Reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, iš dalies pakeistą Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1467/97 ([6]) dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo ir iš dalies pakeistą Tarybos direktyvą 2011/85/ES ([7]) dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms. Naujosios ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti patikimus ir tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį augimą bei atsparumą reformomis bei investicijomis ir užkirsti kelią perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Naująja ekonomikos valdymo sistema taip pat skatinama nacionalinė atsakomybė ir daugiau dėmesio skiriama vidutinės trukmės laikotarpiui kartu su veiksmingesniu bei nuoseklesniu vykdymo užtikrinimu. Kiekviena valstybė narė turi pateikti Tarybai ir Komisijai nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane išdėstomi valstybės narės fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai ir jis apima 4 arba 5 metų planavimo laikotarpį, priklausomai nuo įprastos nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane nustatytas grynųjų išlaidų ([8]) planas turi atitikti Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama ne vėliau kaip iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, mažesnė nei 60 % bendrojo vidaus produkto (BVP), ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas iki žemesnio už 3 % BVP pamatinę Sutarties vertę lygio ir (arba) toks išliktų. Jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus, koregavimo laikotarpis gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejiems metams. Siekdama padėti tuos nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus parengti, 2024 m. birželio 21 d. Komisija paskelbė gaires dėl informacijos, kurią valstybės narės turi pateikti savo nacionaliniuose vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniuose struktūriniuose planuose ir savo metinėse pažangos ataskaitose. Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 5 ir 36 straipsnius Komisija perdavė valstybėms narėms, kai taikytina, orientacines trajektorijas ir techninę informaciją. Valstybės narės savo nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus turi pateikti ne vėliau kaip 2024 m. rugsėjo 20 d., nebent konkreti valstybė narė ir Komisija susitaria šį terminą pratęsti pagrįstos

([5]) 2024 m. balandžio 12 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C, C/2024/2807, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L 306, 2011 11 23, p. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punkte: grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka Sąjungos fondų pajamas, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

trukmės laikotarpiui. Vadovaudamosi savo nacionalinėmis teisinėmis sistemomis valstybės narės gali savo vidutinės trukmės laikotarpio planų projektus aptarti savo nacionaliniuose parlamentuose, gali paprašyti nepriklausomų fiskalinių institucijų pateikti nuomonę ir gali konsultuotis su socialiniais partneriais ir kitais nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais;

(6) 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jie padeda veiksmingai spręsti visus per pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. 2019, 2020, 2022 ir 2023 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra aktualios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

(7) 2021 m. balandžio 27 d. Graikija pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Komisijai pateikė savo nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo ([9]); 2023 m. gruodžio 8 d. jis buvo iš dalies pakeistas vadovaujantis Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 2 dalimi, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“ ([10]). Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Graikija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(8) 2024 m. balandžio 30 d. Graikija pateikė savo 2024 m. nacionalinę reformų programą ir pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 ([11]) 4 straipsnio 1 dalį – savo 2024 m. stabilumo programą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2024 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Graikijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(9) 2024 m. birželio 19 d. Komisija paskelbė 2024 m. ataskaitą dėl Graikijos. Joje įvertinta pažanga, Graikijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2023 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip šalis įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Graikijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(10) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Graikijos apžvalgą. 2024 m. balandžio mėn. paskelbtos pagrindinės Komisijos tarnybų to reglamento tikslais atlikto Graikijos makroekonominio pažeidžiamumo vertinimo išvados. 2023 m. nustačiusi, kad Graikijoje susidaręs perviršinis disbalansas, 2024 m. birželio 19 d. Komisija padarė išvadą, kad šalyje susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma Graikija yra pažeidžiama dėl didelės valdžios sektoriaus skolos ir didelio susikaupusių neveiksnių paskolų kiekio esant dideliam nedarbui; šis pažeidžiamumas tebėra aktualus, tačiau gerokai sumažėjo ir, kaip tikimasi, toliau mažės. Tačiau išorės pozicija tebėra silpna. Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP toliau mažėjo ir, nors 2023 m. tebėra didelis (beveik 162 %), trumpalaikė rizika skolos tvarumui atrodo nedidelė. Nominaliojo BVP augimas pastaraisiais metais buvo vienas iš pagrindinių spartaus skolos santykio su BVP mažėjimo veiksnių, o tolesnį mažėjimą turėtų užtikrinti numatomas tolesnis fiskalinio balanso gerėjimas. 2020–2022 m. gerokai išaugęs einamosios sąskaitos deficitas 2023 m. gerokai sumažėjo, tačiau esant didelei vidaus paklausai jis vis dar yra didelis. Šiais ir kitais metais tikimasi tik nedidelio einamosios sąskaitos pagerėjimo, nes prognozuojama, kad dėl spartaus investicijų augimo importas išliks didelis. Labai neigiamas grynosios tarptautinių investicijų pozicijos ir BVP santykis praėjusiais metais

([9]) Dok. ST 10152/21 INIT; ST 10152/21 ADD 1.

([10]) 2023 m. gruodžio 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2021 m. liepos 13 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (dok. ST 15831/23 INIT; ST 15831/23 ADD 1).

([11]) 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

taip pat pagerėjo dėl didelio nominaliojo BVP augimo, tačiau jis tebėra prasčiausias Sąjungoje. Pastaraisiais metais neveiksnių paskolų skaičius labai sumažėjo ir 2023 m. toliau mažėjo, tačiau už bankų sektoriaus ribų neveiksnių paskolų restruktūrizavimas tebėra lėtas, todėl ir toliau daro neigiamą poveikį ekonomikai. Užimtumas padidėjo, o nedarbas toliau mažėjo, bet vis dar yra palyginti didelis. Ilgamečiai politikos veiksmai ir plataus masto struktūrinės reformos akivaizdžiai padėjo sumažinti nustatytą pažeidžiamumą. Tebėra labai svarbu išlaikyti apdairią fiskalinės politikos kryptį ir toliau laiku įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, kad būtų padidintas konkurencingumas ir užtikrintas ekonomikos perbalansavimas, įskaitant išorės poziciją;

(11) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Graikijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 2,5 % BVP 2022 m. iki 1,6 % 2023 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 172,7 % BVP 2022 m. pabaigoje iki 161,9 % 2023 m. pabaigoje.

(12) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo ([12]) Graikijai imtis veiksmų siekiant 2023 m. užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimą, kad jis neviršytų vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimo ([13]), atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Be to, Graikijai rekomenduota pritaikyti dabartines išlaidas prie kintančios situacijos. Graikijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Remiantis Komisijos įverčiais, 2023 m. fiskalinės politikos kryptis buvo skatinamoji ([14]) (toks jos poveikis sudarė 0,5 % BVP) atsižvelgiant į aukštą infliaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. buvo stabdomasis ir sudarė 0,6 % BVP – tai atitiko 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų stabdomąjį poveikį lėmė (tikslinių ir netikslinių) paramos priemonių, taikytų namų ūkiams ir įmonėms reaguojant į energijos kainų šuolius, išlaidų sumažėjimas, sudaręs 2,7 % BVP. Pagrindiniai nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo veiksniai buvo socialiniai pervedimai, įskaitant pensijas. Išlaidos, finansuojamos Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis, 2023 m. sudarė 2,5 % BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos 2023 m. sudarė 2,6 % BVP, t. y. 0,2 procentinio punkto daugiau, palyginti su 2022 m. Graikija finansavo papildomas investicijas pasinaudodama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Šalis finansavo viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, pvz., paramą naujų atsinaujinančiųjų išteklių energijos šaltinių įtraukimui į elektros tinklą, kuriam sudaromos palankesnės sąlygos modernizuojant perdavimo infrastruktūrą ir teikiant finansinę paramą mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kad jos galėtų taikyti skaitmeninius sprendimus. Tos viešosios investicijos finansuojamos Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

(13) 2024 m. stabilumo programoje teigiama, kad pagal makroekonominį scenarijų, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, numatoma, kad realusis BVP augs 2,5 % 2024 m. ir 2,6 % 2025 m., o infliacija pagal suderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI) bus 2,6 % 2024 m. ir 2,0 % 2025 m. Numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 1,2 % BVP 2024 m. ir iki 0,9 % BVP 2025 m., o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos sumažės iki 152,7 %, o iki 2025 m. pabaigos – iki 146,3 %. Į 2024 m. stabilumo programą neįtrauktos biudžeto projekcijos po 2025 m.;

(14) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP augs 2,2 % 2024 m. ir 2,3 % 2025 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,8 % 2024 m. ir 2,1 % 2025 m.;

([12]) 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl Graikijos 2022 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Graikijos stabilumo programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 60).

([13]) Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, remiantis 10 metų realiu potencialaus augimo vidurkiu ir 2023 m. BVP defliatoriumi, numatoma, kad 2023 m. Graikijos vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimas nominaliąja verte bus 4,5 %.

([14]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek Sąjungos biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones (ir neįskaitant su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių), bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

(15) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 1,2 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos turėtų sumažėti iki 153,9 %. Deficito sumažėjimas 2024 m. daugiausia atspindi nuosaikų socialinių išmokų augimą, palyginti su pajamų augimu. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinės politikos kryptis bus skatinamoji ir toks jos poveikis sudarys 0,3 % BVP;

(16) pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, Priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2024 m., tikėtina, bus finansuojamos išlaidos, sudarančios 1,5 % BVP, palyginti su 1,0 % BVP 2023 m. Išlaidas finansuojant Priemonės dotacijomis atsiras galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Graikijos valdžios sektoriaus balansui ir skolai. Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, tiek 2023, tiek 2024 m. Priemonės paskolomis bus remiamos išlaidos, sudarančios mažiau nei 0,1 % BVP;

(17) 2023 m. liepos 14 d. Taryba rekomendavo ([15]), kad Graikija užtikrintų apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribodama nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų ([16]) nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 2,6 %. Valstybės narės paragintos, vykdant savo 2023 m. biudžetus ir rengiant savo 2024 m. biudžeto planų projektus, atsižvelgti į tai, kad Komisija, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad Graikijos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos 2024 m. padidės 1,8 % ([17]), t. y. jų augimas bus mažesnis už rekomenduojamą didžiausią prieaugį. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją;

(18) be to, Taryba rekomendavo, kad Graikija imtųsi veiksmų kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, o su tuo susijusias sutaupytas lėšas panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Taryba taip pat rekomendavo, kad jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, Graikija turėtų užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje įvertinta, kad neatidėliotinų energijos paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos ([18]) 2023 m. sudarys 0,0 % BVP, ir numatoma, kad 2024 m. jos sudarys 0,1 %, o 2025 m. – 0,1 % BVP. Visų pirma daroma prielaida, kad 2024 ir 2025 m. tebegalios padidintos šildymo išmokos ir specialaus mokesčio už dyzeliną ūkininkams sugrąžinimas, nors tai turės nedidelį poveikį ([19]). Neatidėliotinos energijos paramos priemonės buvo laipsniškai panaikintos 2023 ir 2024 m. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją;

(19) be to, Taryba taip pat rekomendavo, kad Graikija išlaikytų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrintų veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekdama skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos viešosios investicijos sumažės nuo 2,6 % BVP 2023 m. iki 2,4 % BVP 2024 m. Taip yra dėl Sąjungos struktūrinių fondų programavimo laikotarpių. Visų pirma daroma prielaida, kad investicijų pagal naująją programą Sąjungos bendro finansavimo norma bus didesnė nei ankstesnio programavimo laikotarpio investicijų. Dėl to mažėja nacionalinių išlaidų dalis bendrame investicijų finansavime. 2024 m. fiskalinis koregavimas iš esmės nėra susijęs su investicijų sumažėjimu. Atsižvelgiant į šiuos papildomus veiksnius vertinama, kad 2024 m. viešosios investicijos atitinka Tarybos rekomendaciją. Iš Sąjungos fondų gautomis pajamomis, įskaitant Priemonės dotacijas, finansuojamos viešosios išlaidos 2024 m. savo ruožtu turėtų padidėti iki 3,4 % BVP (nuo 2,5 % BVP 2023 m.);

(20) remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones ir darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 0,8 % BVP. Deficito sumažėjimas 2025 m. daugiausia atspindi mažėjančias palūkanų išlaidas ir pristabdytą

([15]) 2023 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija dėl Graikijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Graikijos stabilumo programos (OL C 312, 2023 9 1, p. 67).

([16]) Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus i) diskrecines pajamų priemones, ii) palūkanų išlaidas, iii) ciklines nedarbo išlaidas ir iv) vienkartines ir kitas laikinąsias priemones.

([17]) Taip atsižvelgiama į 0,1 % BVP vienkartines priemones 2024 m., susijusias su išlaidomis gaivalinių nelaimių poveikiui švelninti (taip pat 0,2 % BVP 2023 m., susijusius ir su išlaidomis po gaivalinių nelaimių). 2023 m. liepos 14 d. Taryba taip pat paminėjo pražūtingus potvynius, užklupusius Italiją 2023 m. gegužės mėn., ir sutiko, kad į tiesioginės neatidėliotinos paramos, susijusios su tais potvyniais, išlaidas bus atsižvelgta atliekant tolesnius atitikties vertinimus ir jos iš esmės bus laikomos vienkartinėmis ir laikinomis priemonėmis. Panašaus požiūrio laikytasi ir dėl potvynių Graikijoje.

([18]) Šis skaičius rodo metines tų priemonių biudžeto išlaidas, įskaitant pajamas ir išlaidas, ir, kai taikytina, atmetus pajamas iš mokesčių, taikomų nenumatytam energijos tiekėjų pelnui.

([19]) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje iš esmės daroma prielaida, kad priemonės, kurios, Graikijos teigimu, liks galioti iki 2024 m. pabaigos, darys poveikį biudžetui ir 2025 m.

darbo užmokesčių augimą. Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų sumažėti iki 149,3 %; Skolos santykio su BVP sumažėjimas 2025 m. daugiausia susijęs su didėjančiu pirminiu pertekliumi ir nominaliojo BVP augimu, taip pat atsargų ir srautų koregavimu. Apdairi fiskalinė politika taip pat turėtų padėti stiprinti išorės poziciją;

(21) remiantis geriausia patirtimi ir reformomis, vykdytomis įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, įskaitant naują reformą, kuria siekiama toliau stiprinti Graikijos pastangas kovoti su mokesčių slėpimu, vis dar yra galimybių toliau stiprinti mokesčių politikos sistemą, kad Graikija galėtų pritraukti daugiau investicijų ir taip sumažinti investicijų atotrūkį, kuris tebėra didelis. Visų pirma, nustačius platesnę išankstinių sprendimų dėl mokesčių sistemą, atitinkančią geriausią Sąjungos praktiką, mokesčių mokėtojams galėtų būti užtikrintas skaidrus esamos mokesčių teisės aiškinimas ir taip būtų užtikrintas didesnis teisinis saugumas investuotojams. Be to, suintensyvinus pastangas išplėsti Nepriklausomos valstybės pajamų institucijos pajėgumus, būtų galima dar labiau padidinti mokestinių prievolių vykdymą;

(22) Graikija toliau vykdė veiksmus savo viešajam administravimui modernizuoti, tačiau dar yra galimybių didinti jo veiksmingumą. Atlikus reikšmingą koregavimą po 2010 m., jos viešosios administracijos dydis ir sąnaudos daugmaž suvienodintos su Sąjungos vidurkiu. Graikijos viešojo sektoriaus darbo užmokesčio išlaidos 2023 m. išliko stabilios ir sudarė 10,8 % BVP, t. y. šiek tiek viršijo Sąjungos vidurkį (10,2 % BVP). 2024 m. pradžioje įsigaliojęs išmokų, be kita ko, vadovaujamas pareigas einantiems asmenims, koregavimas atitiko unifikuotą darbo užmokesčio skalę, nes jis buvo taikomas visame viešojo administravimo sektoriuje. Siekiant išlaikyti šiuos pasiekimus ateityje, labai svarbu: užtikrinti tolesnį unifikuotos darbo užmokesčio skalės taikymą ir kartu išlaikyti dabartinį darbuotojų skaičių – įdarbinant nuolatinius darbuotojus visada taikyti taisyklę „vienas priimtas, vienas atleistas“, ir laikytis 2022 m. nustatytos laikinųjų darbuotojų skaičiaus viršutinės ribos. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos viešojo administravimo veiksmingumo didinimo priemonės, įskaitant daugiapakopio valdymo sistemos, kuri buvo patvirtinta 2023 m., sukūrimą. Kad iš tiesų būtų pagerintas centrinio, regioninio ir vietos lygmenų koordinavimas, ta sistema, įskaitant numatomas valdymo struktūras ir informacinę sistemą, turėtų pradėti visapusiškai veikti 2024 m.;

(23) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip 2026 m. Tos reformos ir investicijos turėtų padėti veiksmingai spręsti visus atitinkamose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Graikijos ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį trumpą laikotarpį labai svarbu sparčiai vykdyti veiksmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“ įgyvendinimą. Siekiant iki 2026 m. rugpjūčio mėn. įvykdyti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įsipareigojimus, labai svarbu, kad Graikija tęstų reformų įgyvendinimą ir spartintų investicijas spręsdama atitinkamus uždavinius, kartu užtikrindama tvirtus administracinius gebėjimus. Graikijos valdžios institucijos ėmėsi priemonių, kad pagerintų įgyvendinimą ir padidintų administracinius gebėjimus, o ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos papildomos konkrečios priemonės, kurios turėtų padėti pasiekti tą tikslą. Konkrečios Graikijos problemos, be kita ko, yra šios: i) ilgi bylinėjimosi procesai, skirti teisiniams ieškiniams dėl viešųjų pirkimų procedūrų nagrinėti – dėl to kyla rizika, kad planuojama investicijų užbaigimo data bus atidėta po 2026 m. rugpjūčio mėn.; ii) lėtas nuosavybės teisių perdavimas ir iii) silpnas koordinavimas, ypač akivaizdus kalbant apie investicijas ir reformas politikos srityse, kurios patenka į daugiau nei vienos ministerijos kompetencijos sritį. Kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(24) per sanglaudos politikos programų laikotarpio vidurio peržiūrą, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060 ([20]) 18 straipsnį, Graikija iki 2025 m. kovo mėn. turi peržiūrėti kiekvieną programą, remiamą Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF), „Europos socialinio fondo +“ (toliau – ESF+), Sanglaudos fondo ir Teisingos pertvarkos fondo (toliau – TPF) lėšomis, atsižvelgdama, be kita ko, į 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius ir į nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą. Ta peržiūra yra Sąjungos finansavimo, įtraukto į kiekvieną programą, galutinio paskyrimo pagrindas. Graikija padarė pažangą įgyvendindama sanglaudos politikos programas ir Europos socialinių teisių ramstį, bet vis dar yra spręstinų uždavinių. Visų pirma, ekonomikos augimas Graikijos periferiniuose regionuose ir toliau yra lėtas, o skirtumai tarp

([20]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159, http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

miesto ir ne miesto vietovių išlieka dideli. Būtina sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas ir kartu stiprinti administracinius gebėjimus, visų pirma nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis. Programoje sutarti prioritetai tebėra aktualūs. Siekiant padidinti konkurencingumą, visų pirma, labai svarbu imtis veiksmų, kuriais būtų didinamas įmonių gebėjimas diegti inovacijas ir skiriama daug dėmesio tikslinei paramai verslui. Įgyvendinant žaliąją pertvarką, reikia investuoti į atliekų tvarkymą, kad būtų pasiekti perdirbimo tikslai ir sumažintas atliekų šalinimas sąvartynuose. Būtina visapusiškai gerinti vandentvarką, įtraukiant vandens ir nuotekų tvarkymą, energijos gavybą iš atliekų, skaitmeninimą, pakartotinį vandens naudojimą, lietaus vandenį ir tvarų gėlinimą, grindžiamą atsinaujinančiaisiais energijos ištekliais. Energetikos pertvarkai reikia didesnės atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies, energijos kaupimo sprendimų ir didesnio energijos vartojimo efektyvumo, taip pat reikia spręsti energijos nepritekliaus problemą. Netaršaus miesto transporto dalies didinimas taip pat labai svarbus siekiant anglies dioksido poveikio neutralumo. Vykdant sanglaudos politikos programas reikėtų toliau investuoti į įgūdžius, remiantis išsamia strategija, įgyvendinti Vaiko garantijų sistemą, skatinti kokybiškas ir įperkamas ilgalaikės priežiūros paslaugas bei socialinį būstą ir didinti marginalizuotų bendruomenių, kaip antai romų ir migrantų kilmės asmenų, aktyvumą darbo rinkoje bei socialinę integraciją. Atliekant sanglaudos politikos programų laikotarpio vidurio peržiūrą, daugiau dėmesio reikia skirti su klimato kaita susijusios rizikos prevencijai ir pasirengimui jai. Graikija taip pat galėtų pasinaudoti Europos strateginių technologijų platformos, sukurtos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/795 ([21]), teikiamomis galimybėmis, kad paremtų savo pramonės pertvarką, visų pirma švarios energijos gamybą ir kaupimą, ekologišką laivybą ir biotechnologijas, taip pat žaliųjų ir skaitmeninių įgūdžių ugdymą;

(25) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais Sąjungos fondais, Graikijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su ekonomikos augimu, reguliavimo sistema ir darbo jėgos kvalifikacijos kėlimu, kuriuos išsprendus būtų galima padidinti šalies konkurencingumą. Nors užimtumo lygis didėja, jis yra vienas žemiausių Sąjungoje, o patekti į darbo rinką tebėra sudėtinga, ypač moterims ir jaunimui. Švietimo srityje Graikija pastaraisiais metais ėmėsi veiksmų, kad peržiūrėtų mokymo programas, be kita ko, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano kontekste, ir į jas įtrauktų socialinių emocinių ir skaitmeninių įgūdžių kursus. Tačiau pagrindinių įgūdžių rezultatai tebėra ypač prasti, o tai kenkia darbo rinkos rezultatams, našumui ir konkurencingumui. Tai rodo penkiolikmečių matematikos, skaitymo ir gamtos mokslų rezultatai, kurie, remiantis naujausia EBPO tarptautinio moksleivių vertinimo programa, nuo 2012 m. smarkiai prastėja ir yra vieni prasčiausių Sąjungoje. Didelė ir vis didėjanti prastai besimokančiųjų moksleivių dalis (be kita ko, tokia padėtis konstatuota ir tarp kilusiųjų iš labiau palankios aplinkos) ir maža geriausių rezultatų pasiekusių moksleivių dalis rodo struktūrines problemas, susijusias su švietimo sistemos kokybe ir teisingumu. Graikija taip pat užima paskutinę vietą tarp ES valstybių narių pagal 3 metų amžiaus ir vyresnių vaikų dalyvavimą ikimokyklinio ugdymo sistemoje (remiantis 2019 m. Eurostato duomenimis) ir užima vieną iš vietų valstybių narių sąrašo viduryje, kalbant apie vaikų iki 3 metų amžiaus dalyvavimą oficialios vaikų priežiūros sistemoje (29,6 %, remiantis 2023 m. duomenimis). Nustatyta, kad toks dalyvavimas teigiamai paveikia tolesnius švietimo rezultatus. Graikijos švietimo rezultatus smukdančios problemos gali būti susijusios su: i) nepakankamu švietimo sistemos finansavimu; ii) nepakankamu dėmesiu gebėjimais grindžiamiems mokymo ir mokymosi metodams, kuriuos taikant daug dėmesio skiriama verslumo, socialiniams emociniams ir universaliesiems įgūdžiams; iii) žemu mokyklų autonomijos lygiu ir iv) ribota pažanga sistemingo mokytojų vertinimo srityje;

(26) svarbūs prioritetai tebėra paslaugų visuomenei gerinimas ir ekonominio, fiskalinio ir klimato tvarumo didinimas. Tokiomis aplinkybėmis dar reikia toliau gerinti valstybės turto valdymą, be kita ko, modernizuojant valstybės valdomas įmones ir vystant viešąjį nekilnojamąjį turtą. Kai kuriose valstybės valdomose įmonėse buvo sėkmingai įgyvendintos reformos, kurios padėjo padidinti veiklos lankstumą ir komercinį autonomiškumą, sustiprinti jų vidaus valdymo pajėgumus ir pagerinti viešųjų pirkimų, atlyginimų ir įdarbinimo politiką bei procesus. Siekiant didesnės vertės tiek visuomenei, tiek ekonomikai, tokios praktikos taikymas būtų naudingas kitoms valstybės valdomoms įmonėms. Graikijos turto ir dalyvavimo valdant turtą įmonė ir jos patronuojamosios įmonės atlieka pagrindinį vaidmenį valdant tokį valstybės turtą. Svarstoma, kaip toliau didinti tos įmonės veiksmingumą ir efektyvumą, pavyzdžiui, didinant jos organizacinius ir funkcinius pajėgumus, stiprinant jos veiklos autonomiškumą ir įmonės investavimo kompetenciją;

([21]) 2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/795, kuriuo sukuriama Europos strateginių technologijų platforma (STEP) ir iš dalies keičiami Direktyva 2003/87/EB bei reglamentai (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 ir (ES) 2021/241 (OL L, 2024/795, 2024 2 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(27) lėtas aplinkosaugos leidimų išdavimas, be kita ko, dėl reguliavimo spragų, ir toliau trukdo investuoti centriniu ir regioniniu lygmenimis. Aplinkosaugos leidimų išdavimas yra neatsiejama bet kokios rūšies investicijų leidimų išdavimo proceso dalis, o aplinkosaugos leidimo gavimo procesas yra sudėtingas ir ilgas. Visų pirma, vis dar nėra aplinkosauginės atsinaujinančiųjų energijos išteklių klasifikacijos arba sąlygų, pagal kurias būtų nustatoma, kokiomis aplinkybėmis galima išduoti leidimą vykdyti pramonės veiklą, darančią ribotą poveikį aplinkai. Taip pat reikia nustatyti kriterijus, taikytinus tais atvejais, kai dėl neesminių pakeitimų reikia taikyti supaprastintą leidimų išdavimo procesą. Kadangi nėra norminių aktų, kurie padėtų išspręsti tas problemas, anksčiau atlikti teisės aktų patobulinimai, kad aplinkosaugos leidimų išdavimas būtų grindžiamas racionalesniais ir rizika pagrįstais kriterijais, neturi jokio poveikio. Tų norminių aktų priėmimas galėtų turėti esminį poveikį tam, kad tiek naujų, tiek pataisytų arba atnaujintų leidimų vykdyti atitinkamas investicijas aplinkosauginiai vertinimai būtų atliekami laiku ir kokybiškai. Be to, nepaisant to, kad baigta kurti reguliavimo sistema, pagal kurią galima pasitelkti aplinkosaugos vertintojus iš privačiojo sektoriaus, atitinkamas registras vis dar nenaudojamas ir sistema nepradėjo veikti. Reguliavimo sistemos užbaigimas priimant trūkstamus antrinės teisės aktus ir įdiegiant sertifikuotų privačių aplinkosaugos vertintojų sistemą padėtų gerinti Graikijos verslo aplinką, nes tikimasi, kad tai sumažins kliūtis aplinkosaugos leidimų išdavimo procesui ir padidins investuotojų pasitikėjimą. Tikimasi, kad pirmiau minėtais politikos veiksmais bus sudarytos palankesnės sąlygos investicijoms, kuriomis siekiama padidinti našumą ir išplėsti eksporto bazę – tai sumažins priklausomybę nuo importo, pagerins augimo perspektyvas ir parems išorės perbalansavimą bei atsargų disbalanso panaikinimą;

(28) nepaisant įdėtų pastangų, visų pirma didinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį visoje elektros energijos gamyboje, Graikija tebėra labai priklausoma nuo iškastinio kuro: 2022 m. nafta ir dujos sudarė atitinkamai 55 % ir 20 % jos energijos rūšių derinio. Nors į peržiūrėtą Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtrauktame skyriuje „REPowerEU“ numatyta keletas reformų ir investicijų, kurios turėtų paspartinti Graikijos dekarbonizacijos pastangas, vis dar reikia daugiau veiksmų Graikijos priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti. Graikijoje transporto priemonių parkas yra vienas seniausių Sąjungoje, o atsinaujinantieji energijos ištekliai transporto sektoriuje naudojami labai mažai. Todėl Graikijos transporto sektorius išlieka vienu didžiausių teršėjų. Siekiant paspartinti transporto sektoriaus elektrifikavimą, postūmį galėtų suteikti platesnio užmojo politika. Ji galėtų apimti transporto priemonių, kurios pagal nacionalinį Klimato įstatymą turi pereiti nuo vidaus degimo prie elektros variklių, kategorijų išplėtimą ir labai taršių transporto priemonių pašalinimo iš rinkos užtikrinimą;

(29) civilinės saugos sistema patiria didžiulę naštą dėl vis dažnėjančių ir vis sunkesnių gaivalinių nelaimių, nuo kurių kenčia Graikija. 2023 m. Graikija nukentėjo nuo didelių miško gaisrų ir potvynių, dėl kurių žuvo žmonės, padaryta katastrofiška žala gamtinei aplinkai, o taip pat turtui ir infrastruktūrai. Tikimasi, kad investicijos į civilinę saugą pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir naudojantis sanglaudos politikos fondais sustiprins reagavimo į nelaimes pajėgumus. Tačiau dar yra galimybių stiprinti prevencijos veiklą. Reformos ir investicijos, kuriomis siekiama didinti ankstyvojo perspėjimo, atsparumo klimato kaitai didinimo infrastruktūros ir kitų rizikos prevencijos priemonių veiksmingumą ir efektyvumą, galėtų papildyti pasirengimo priemones ir padėti sumažinti būsimų gaivalinių nelaimių žalą. Be to, investicijos galėtų būti orientuotos į veiksmus, kuriais būtų didinamas atsparumas sprendžiant prevencijos ir pasirengimo klausimus, taip pat taikant ekosistemomis grindžiamus metodus;

(30) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2024 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų 2024 m. rekomendacijai dėl euro zonos įgyvendinti. Graikijos atveju 1, 2 ir 3 rekomendacijos padeda įgyvendinti pirmą, antrą, trečią, ketvirtą ir penktą rekomendacijas, išdėstytas 2024 m. rekomendacijoje dėl euro zonos;

(31) atsižvelgiant į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir išvadas dėl susidariusio disbalanso, rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos 1, 2 ir 3 rekomendacijose. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su valdžios sektoriaus skola, išorės pozicija ir neveiksniomis paskolomis. 2 ir 3 rekomendacijose nurodyta politika remiamas potencialus BVP augimas, todėl taip pat prisidedama prie 1 rekomendacijos įgyvendinimo. 1, 2 ir 3 rekomendacijos padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 30 konstatuojamąją dalį įgyvendinti 2024 m. rekomendacijoje dėl euro zonos išdėstytas rekomendacijas,

REKOMENDUOJA Graikijai 2024 ir 2025 m. imtis šių veiksmų:

1. Laiku pateikti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Laikantis reformuoto Stabilumo ir augimo pakto reikalavimų, grynųjų išlaidų ([22]) augimą 2025 m. apriboti iki tokio tempo, kuris padėtų, *inter alia*, vidutinės trukmės laikotarpiu valdžios sektoriaus skolą pradėti patikimai mažinti ir valdžios sektoriaus deficitą išlaikyti mažesnį už Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Toliau didinti mokesčių sistemos palankumą investicijoms, didinant jos teisinį saugumą, ir toliau didinti mokesčių administratoriaus veiklos autonomiškumą. Išlaikyti viešosios administracijos veiksmingumą, kartu užtikrinant, kad ji galėtų pritraukti tinkamų įgūdžių, išlaikant suderinamumą su unifikuota darbo užmokesčio skale bei užtikrinant daugiapakopio valdymo sistemos veikimą. Skatinant subalansuotą augimą ir remiant produktyvias vidaus investicijas užtikrinti, kad išorės balansas pradėtų stabiliai gerėti. Toliau mažinti bankų ir kredito administratorių turimų neveiksnių paskolų kiekį, be kita ko, toliau tobulinant e. aukcionų procesus, kad būtų sumažinta nesėkmingų aukcionų santykinė dalis.
2. Stiprinti administracinius gebėjimus valdyti Sąjungos lėšas, spartinti investicijas ir išlaikyti reformų įgyvendinimo pagreitį. Spręsti atitinkamus uždavinius, kad būtų galima nuolat, sparčiai ir veiksmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, įskaitant skyrių „REPowerEU“, užtikrinant, kad reformos ir investicijos būtų užbaigtos iki 2026 m. rugpjūčio mėn. Sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas. Atliekant tų programų laikotarpio vidurio peržiūrą toliau daugiausia dėmesio skirti sutartiems prioritetams, imantis veiksmų siekiant geriau reaguoti į poreikius su klimato kaita susijusios rizikos prevencijos ir pasirengimo ją valdyti srityje, kartu apsvarstant Europos strateginių technologijų platformos iniciatyvos teikiamas galimybes didinti konkurencingumą.
3. Didinti konkurencingumą sprendžiant nepakankamų pagrindinių įgūdžių problemą, stiprinant valstybės turto valdymą ir baigiant kurti aplinkosaugos leidimų išdavimo reguliavimo sistemą.
4. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro spartinant transporto sektoriaus dekarbonizaciją. Stiprinti gaivalinių nelaimių valdymą įdiegiant veiksmingą išankstinio perspėjimo ir rizikos prevencijos sistemą.

Priimta Liuksemburge 2024 m. spalio 21 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

NAGY I.

([22]) Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punktą, grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus palūkanų išlaidas, diskrecines pajamų priemones, Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.